

Souhrnná teritoriální informace Kuba

Zpracováno a aktualizováno zastupitelským úřadem ČR v Havaně ke dni 14. 5. 2020 18:14

Seznam kapitol souhrnné teritoriální informace:

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled (s.2)
2. Zahraniční obchod a investice (s.8)
3. Vztahy země s EU (s.11)
4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR (s.13)
5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu (s.17)
6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu (s.19)
7. Kontakty (s.28)

1. Základní charakteristika teritoria, ekonomický přehled

Podkapitoly:

- 1.1. Oficiální název státu, složení vlády
- 1.2. Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)
- 1.3. Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.
- 1.4. Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let
- 1.5. Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba
- 1.6. Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)
- 1.7. Daňový systém

1.1 Oficiální název státu, složení vlády

Název státu:

- República de Cuba
- Kubánská republika
- Zkratka: CU

10. dubna 2019 byla na Kubě vyhlášena nová ústava, která poprvé od vzniku kubánské revoluce zavádí funkce prezidenta republiky a premiéra. V nastalém přechodném období nicméně dosud hlavou státu i vlády zůstává předseda Státní rady (Consejo de Estado, nejvyšší vedení státu) a Rady ministrů (Consejo de Ministros, de facto vláda), Miguel Díaz-Canel Bermúdez.

Složení vlády:

- Prezident země : **Miguel Díaz-Canel Bermúdez**
- Viceprezident: **Salvador Valdés Mesa**
- První tajemník ústředního výboru Komunistické strany Kuby (Primer Secretario del Comité Central del Partido Comunista de Cuba): **Raúl Castro Ruz**

- Předseda vlády (Primer ministro) **Manuel Marrero Cruz**
- 6 místopředsedů (Viceministros) vlády

- Alejandro Gil Fernandez
- Inés María Chapman Waugh
- Roberto Tomás Morales Ojeda
- Ramiro Valdés Menéndez
- Ricardo Cabrinas Ruíz
- Jorge Luis Tapia Fonseca

Tajemník vlády a jejího výkonného výboru (Secretario del Consejo de Ministros y de su Comité Ejecutivo): José Amado

Ricardo Guerra

Složení Rady ministrů:		
Julio César Gandarilla Bermejo	Ministr vnitra	Ministro del Interior (MININT)
Alejandro Gil Fernández	Ministr hospodářství a plánování	Ministro de Economía y Planificación (MEP)
Gustavo Rodríguez Rollero	Ministr zemědělství	Ministro de la Agricultura (MINAG)
Betsy Díaz Velázquez	Ministryně vnitřního obchodu	Ministra del Comercio Interior (MINCIN)
René Mesa Villafaña	Ministr výstavby	Ministro de la Construcción (MINCON)
Alpidio Alonso Grau	Ministr kultury	Ministro de Cultura (MINCULT)
Ena Elsa Velázquez Cobiella	Ministryně školství	Ministra de Educación (MINED)
Leopoldo Cintra Frías	Ministr obrany (ministr revolučních ozbrojených sil)	Ministro de las Fuerzas Armadas Revolucionarias (MINFAR)
Meisi Bolaños Weiss	Ministryně financí a cen	Ministra de Finanzas y Precios (MFP)
Jorge Luis Perdomo Di-Lella	Ministr spojů	Ministro de la Informática y las Comunicaciones (MINCOM)
Manuel Santiago Sobrino Martínez	Ministryně potravinářského průmyslu	Ministra de la Industria Alimentaria (MINAL)
Alfredo López Valdés	Ministr průmyslu	Ministro de Industrias (MINDUS)
Oscar Manuel Silevira Martínez	Ministr spravedlnosti	Ministra de Justicia (MINJUS)
Bruno Eduardo Rodríguez Parilla	Ministr zahraničních věcí	Ministro de Relaciones Exteriores (MINREX)
José Ángel Portal Miranda	Ministr zdravotnictví	Ministro de Salud Pública (MINSAP)
Marta Elena Feito Cabrera	Ministryně práce a sociálních věcí	Ministra de Trabajo y Seguridad Social (MINTRAB)
Eduardo Rodríguez Dávila	Ministr dopravy	Ministro de Transporte (MITRANS)
Manuel Marrero Cruz	Ministr cestovního ruchu	Ministro del Turismo (MINTUR)
Rodrigo Malmierca Díaz	Ministr zahraničního obchodu a zahraničních investic	Ministro de Comercio Exterior e Inversión extranjera (MINCEX)
Martha Wilson Gonzáles	Ministryně-Prezidentka Centrální banky Kuby	Ministra-Presidenta del Banco Central de Cuba (BCC)
Elba Rosa Pérez Montoya	Ministryně vědy, technologie a životního prostředí	Ministro de Ciencia, Tecnología y Medio Ambiente (CITMA)
Liván ArronteCruz	Ministr energie a těžby	Ministro de Energía y Minas (MINEM)
Antonio Rodríguez Rodríguez	Předseda Národního úřadu vodních zdrojů	Presidente del Instituto Nacional de Recursos Hidráulicos
Osvaldo Vento Montiller	Prezident Národního institutu sportu, tělesné výchovy a rekreace	Presidente del Instituto Nacional de Deportes, Educación Física y Recreación (INDER)
Alfonso Noya Martínez	Prezident Kubánského rozhlasového a televizního institutu	Presidente del Instituto Cubano de Radio y Televisión (ICRT)
José Ramón Saborido Loidi	Ministr vysokého školství	Ministro de Educación Superior (MES)

1.2 Demografické tendence: Počet obyvatel, průměrný roční přírůstek, demografické složení (vč. národnosti, náboženských skupin)

- Celkem obyvatel: 11 059 062 (odhad 2020)
- Průměrný roční přírůstek/úbytek: -0,25 na 1000 obyv.

Na Kubě existuje pouze kubánská národnost. Kubánské státní občanství ze získává automaticky narozením na území Kuby.

Složení kubánského obyvatelstva:

- běloši: 64,1%
- mulati: 26,6%
- černoši: 9,3%

Náboženské složení:

- křesťané 59,2%
- ateisté 23%
- afrokubánská náboženství (santería) 17,4%
- ostatní 0,4%

1.3 Základní makroekonomické ukazatele za posledních 5 let (nominální HDP/obyv., vývoj objemu HDP, míra inflace, míra nezaměstnanosti). Očekávaný vývoj v teritoriu s akcentem na ekonomickou sféru.

	2015	2016	2017	2018	2019 *
HDP v běžných cenách (mil. USD)	87 133	91 370	96 851	105 836	106 340
Růst HDP (%)	4,4	-0,5	1,8	1,2	1,9
Inflace (%)	4,6	4,5	5,5	6,9	5,6
HDP / os. (parita kupní síly, USD)	12 334	12 517	13 003	13 420	14 083
Nezaměstnanost (%)	2,4	2,4	2,6	2,8	3,1

Zdroj dat: Economist Intelligence Unit, * EIU odhad

Dlouhodobou charakteristikou kubánské socialistické ekonomiky je skutečnost, že za posledních 60 let nebyla Kuba schopna financovat svůj dovoz prostřednictvím příjmu z vlastního exportu a vytvořit tak stabilní a udržitelný růst bez významné pomoci cizího státu. Nová ústava, nepředstavuje změnu přetrvávajícího modelu centralizovaného plánování a státní dominance nad veškerými výrobními procesy. Růst HDP v roce 2018 jen lehce překročil 1% ,v roce 2019 dokonce poklesl na 0,5%.

Na ekonomické situaci ostrova se velmi výrazně podepisuje americké embargo a krize ve Venezuele a z ní vyplývající drastické výpadky dodávek subvencované venezuelské ropy. Na začátku dubna 2019 USA zavedly sankce vůči společnostem transportujícím ropu z Venezuely na Kubu. Od září 2019 se Kuba cyklicky potýká s nedostatkem pohonných hmot charakteristickým stovky metrů dlouhými frontami u benzínových stanic. Kuba se v souvislosti s hospodářským kolapsem ve Venezuele a přitvrzením amerického embarga vůči Kubě za prezidenta Trumpa nachází v nejhroší hospodářské krizi od 90. let. Po dvou desetiletích relativní stability poháněné dodávkami levné venezuelské ropy se

nedostatek potravin, léků, spotřebního zboží a pohonných hmot stal opět vážným problémem pro miliony Kubánců.

Vláda však odmítá zahraniční pomoc a turistický ruch nemůže sám o sobě situaci zachránit. Fiskální deficit v posledních dvou letech narůstá, reálné mzdy jsou výrazně nižší než na konci 80. let. Protože nejsou peníze na dovoz zboží, vláda spoléhá na zahraniční investice, jejichž počet na papíře vzrůstá, ale ve skutečnosti zůstávají ve valné většině nerealizovány.

V poslední době se množí spekulace o ukončení existence konvertibilního pesa (CUC) které podle mnohých ekonomů ztratilo důvod existence. Je pravděpodobné, že ke sjednocení měny dojde již v roce 2020. Pro vývoj ekonomicky bude podstatné stanovení odpovídajícího směnného kurzu.

1.4 Veřejné finance, státní rozpočet - příjmy, výdaje, saldo za posledních 5 let

	2015	2016	2017	2018	2019*
Příjmy (% HDP)	57,4	56,5	57,4	54,5	56,4
Výdaje (%HDP)	63,4	63,3	66,0	62,8	62,7
Deficit (% HDP)	-6,0	-6,8	-8,6	-8,2	-6,3
Veřejný dluh (% HDP)	40,3	42,7	46,7	48,3	51,9

Zdroj dat: Economist Intelligence Unit, * EUI odhad

Pozn.: Kubánský rozpočet pracuje se směnným kurzem 1:1 mezi oběma kubánskými měnami (CUC a CUP), narozdíl od spotřebitelského 1:25. Vypovídací hodnota dat je tak přinejmenším sporná.

1.5 Platební bilance (běžný, kapitálový, finanční účet), devizové rezervy (za posledních 5 let), veřejný dluh vůči HDP, zahraniční zadluženost, dluhová služba

	2015	2016	2017	2018	2019 *
Bilance běžného účtu (mil. USD)	1 422	1 903	2 384	1 300	1 470
Obchodní bilance (mil. USD)	-8 173	-7 756	- 7 508	- 8 492	-8 252
Vývoz zboží a služeb (mil. USD)	3 572	2 546	2 704	2 068	2 364
Dovoz zboží a služeb (mil. USD)	- 11 745	- 10 302	- 10 212	- 10 560	-10 616

Devizové rezervy (mil. USD)	11 803	12 003	11 353	10 953	9 194
Veřejný dluh (% HDP)	40,3	42,7	46,7	48,3	51
Vnější dluh (mil. USD)	30 327	29 981	29 693	29 231	29 400

Zdroj dat: Economist Intelligence Unit, * EIU odhad

Dalším významným příjmem jsou remitence ze zahraničí (6 600 milionů USD v r. 2018), jejichž výše je momentálně limitována ze strany USD (1000 USD/čtvrtletí/os) a příjmy z cestovního ruchu. V r. 2019 navštívilo Kubu 4,3 milionů turistů, ačkoliv kubánská vláda na dané období plánovala počet 5,1 milionů. Kanadané si drží první příčku co do počtu turistů na Kubě, následují Kubánci žijící v zahraničí, dále pak turisté z Francie, Německa, Mexika a Španělska. Je patrný pokles turistů z Evropy, naopak stoupá počet turistů z Ruska (91 619 v r. 2018, 104 300 v r. 2019)

Vypořádání kubánského dluhu je předmětem jednání Kuby se zástupci věřitelských zemí. Kubánská strana zdůrazňuje, že si je vědoma svých závazků, kterým chce dostát. V roce 2014 Kubě část dluhu odpustilo Rusko, předtím Čína a Mexiko. Koncem roku 2015 uzavřel Pařížský klub (skupina 15 hlavních věřitelů Kuby) dohodu s Kubou, na jejímž základě bude odpuštěna část historického dluhu ve výši 8,5 mld. USD (půjde zejména o poplatky). Kuba naopak ve lhůtě 18 let uhradí 2,6 mld. USD ze samotného původního dluhu - zaplacená částka bude poskytnuta přímo nebo konvertována do rozvojových projektů. V první polovině roku 2016 Kuba postupně začala podepisovat bilaterální dohody o restrukturalizaci (odpuštění) části dluhu se členy Pařížského klubu. V roce 2019 Kuba nebyla schopná vzhledem ke složité ekonomické situaci dostát svým závazkům a splácet dluhy všem členům Pařížského klubu. Mezi ČR a Kubou ve věci kubánského dluhu z dob RVHP nadále probíhají expertní jednání.

1.6 Bankovní systém (hlavní banky a pojišťovny)

Kubánské banky:

- Kubánská centrální banka – (BCC - Banco Central de Cuba)
- Kubánská národní banka – (BNC - Banco Nacional de Cuba)
- Kreditní a obchodní banka – (BANDEC- Banco de Crédito y Comercio)
- Lidová spořitelna – (BPA - Banco Popular de Ahorro)
- Mezinárodní obchodní banka a.s. – (BICSA - Banco Internacional de Comercio S.A.)
- Mezinárodní finanční a.s. – (Finsa - Financiera Internacional S.A.)
- Směnárný s.a. – (CADECA, Casas de Cambio S.A.) se směnárenskými stánky
- Metropolitní banka s.a. – (Banco Metropolitano S.A.)
- Investiční banka s.a. – (Banco de Inversiones S.A.)
- Fiduciární společnost – (Compañía Fiduciaria S.A.)
- Mezinárodní finanční banka – (BFI - Banco Financiero Internacional, S.A.)
- Havana International Bank Ltd. – (HAVINT)

Kanceláře zahraničních bank na Kubě:

- HAVin BANK, LTD.
- National Bank of Canada
- Banco Bilbao Vizcaya Argentaria, S.A.
- Banco Sabadell, S.A.
- Societé Généralé
- Fransabank SAL
- Bankia, S.A.
- Republic Bank Limited
- BPCE International et Outre-Mer (BPCR IOM)
- Banco Nova Scotia (Scotiabank)

Bankovní systém funguje značně specificky, veškeré kubánské banky jsou státní, transakce s USD nejsou povoleny (embargovaná měna), jakékoli mezinárodní převody odkazující na Kubu jsou zpravidla blokovány, platební karty fungují pouze pokud vydávající banka nemá žádné spojení s USA.

Pojišťovací systém:

Na Kubě existuje Grupo Empresarial de Seguros (Podnikatelská pojišťovací skupina) pokrývající všech 19 státních pojišťovacích podniků. Z těchto devatenácti jsou tři smíšenými podniky se zahraničním kapitálem a jeden s kubánským podnikem pro pojišťování turistického průmyslu FINTUR.

Mezi významnější pojišťovny skupiny patří:

- ESICUBA – obdoba českého EGAPu. Jde o kubánský podnik zabývající se pojištěním pohybu zboží na mezinárodním trhu. Na Kubě je pojištění povinné pro kubánské státní podniky. Pokud se v kontraktu ustanovuje, že pojištěním je pověřena kubánská strana, musí dotýčný kubánský podnik povinně použít tuto pojišťovnu.
- ASISTUR – poskytuje služby turistům, cestovní pojištění, vlastní i poradenskou službu v otázce pojišťovnictví (i pro podniky).

1.7 Daňový systém

Od ledna 2013 na Kubě platí nový daňový zákon č. 113 z července 2012. Spolu s rozpočtem a prováděcími předpisy MF představuje základní rámec fiskální struktury země. Zákon nahrazuje předchozí předpis č. 73 z roku 1994 a více jak 200 dalších ad hoc předpisů. Obsahuje 19 daní (impuestos), 3 dávky (contribuciones) a 3 poplatky (tasas). Mezi specifika kubánského daňového systému patří i neexistence DPH.

Cílem nové úpravy bylo přinést především zvýšení efektivity výběru daní a tím i výnosu z nich, neboť kubánský rozpočet se potýká s chronickým schodkem a na sociální politiky, které tvoří cca 50 % jeho výdajových položek, zbývá čím dál méně prostředků. Současně byl vytvořen daňový rámec pro nově se vytvářející soukromý sektor. Daně jsou vedeny v CUP, zákon tak počítá s budoucím měnovým sjednocením namísto současné existence dvou měn – národního (CUP) a konvertibilního (CUC) pesa.

Podle nového zákona nejsou remitence (transfer peněz nebo zboží od migrantů, kteří pobývají v zahraničí) zdaňovány jako příjmy.

Předpis vytváří tzv. „prioritní režimy“ pro některé sektory kubánské ekonomiky, konkrétně např. zemědělský sektor je zvýhodněn oproti jiným až o 50 % daňové zátěže ve snaze podpořit národní produkci potravin. Pachtýři hospodařící na státní půdě jsou od daňové povinnosti částečně osvobozeni po dobu 2 let.

2. Zahraniční obchod a investice

Podkapitoly:

- 2.1. Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo
- 2.2. Teritoriální struktura – postavení v (k) EU
- 2.3. Komoditní struktura
- 2.4. Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)
- 2.5. Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)
- 2.6. Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

2.1 Obchodní bilance za posledních 5 let – vývoz, dovoz, saldo

	2015	2016	2017	2018	2019*
Vývoz zboží (mil. USD)	3 572	2 546	2 704	2 068	2 364
Dovoz zboží (mil. USD)	- 11 745	- 10 302	- 10 212	- 10 560	-10 616
Obchodní bilance (mil. USD)	-8 173	- 7 756	- 7 508	- 8 492	-8 252

Zdroj dat: Economist Intelligence Unit,* EIU odhad

2.2 Teritoriální struktura – postavení v (k) EU

	2015	2016	2017	2018	2019
Vývoz zboží z EU (mil. EUR)	2 173	2 045	2 093	2 174	1 757
Dovoz zboží do EU (mil. EUR)	546	418	470	313	281
Obchodní bilance (mil. EUR)	-1 627	-1 627	-1 623	1 861	1 477

Zdroj dat: Delegace EU na Kubě, Eurostat

EU je tradičně hlavním cílem kubánského exportu a celkově nejvýznamnějším obchodním partnerem. EU je i největším investorem a okolo třetiny všech turistů pochází z EU.

V roce 2014 Kuba coby statisticky středopříjmová země vypadla ze systému Všeobecných celních preferencí (GSP).

Podíl Kuby na celkovém zahraničním obchodu z EU činí zhruba 0,1 %.

2.3 Komoditní struktura

Vzhledem ke stavu kubánského zemědělského a výrobního sektoru musí země dovážet prakticky vše, od potravin (80 % kubánských potravin je dováženo) až po spotřební a průmyslové zboží.

Hlavními vývozními artikly Kuby jsou nikl, kobalt, zpracované ropné produkty, dále cukr, léky, ryby a mořské plody, citrusy, rum, tabák, mramor a kožedělné výrobky. Export nicméně zdaleka netvoří hlavní zdroj příjmů kubánského režimu. Největší objem deviz na ostrov míří v podobě remitencí od rodinných příslušníků v zahraničí, příjmy vládě pak plynou především z cestovního ruchu a exportu zdravotnických služeb (v zahraničí působí několik desítek tisíc kubánských lékařů).

2.4 Zóny volného obchodu (VT parky, investiční zóny)

Původně na Kubě na základě zákona č. 165 z r. 1996 existovaly 3 zóny volného obchodu (Berroa, Wajay a Mariel). V roce 2000 v nich operovalo celkem 243 zahraničních subjektů. V roce 2002 byly Fidelem Castrem všechny tři zóny zrušeny.

Kuba v současné době klade největší důraz na rozvoj zvláštní zóny v oblasti přístavu Mariel (Zona especial de Desarrollo de Mariel, ZEDM, www.zedmariel.com), která vznikla v r. 2013, nachází se na strategickém místě na severním pobřeží Kuby a zaujímá plochu 465,4 km². Tato zóna nabízí prostor pro stavbu nových závodů, jejichž ambicí je nejen zásobování kubánského trhu, ale také export do okolních zemí Latinské Ameriky. Výhodou je, že Kuba v této zóně uplatňuje nejen zrychlené schvalovací řízení, ale také daňové úlevy a jiné výhody. Momentálně jsou plány pro rozvoj zóny Mariel spíše ambiciózní a celkové tempo pokroku je velmi pomalé. I přesto 10% z aktuálních investičních příležitostí na Kubě je soustředěno právě do této zóny, kde již dnes působí 49 převážně průmyslových firem z 22 zemí světa včetně Španělska, Francie, Belgie, Nizozemí, Itálie, Velké Británie, Německa, Kanady, Ruska, Mexika, Brazílie, Číny, Vietnamu aj. Dosavadní realizované investice v této zóně dosahují 2,2 mld USD.

2.5 Investice - přímé zahraniční investice v teritoriu (odvětvová a teritoriální struktura)

Zahraniční investice jsou v současnosti již spojeny s více než 34 hospodářskými odvětvími a sektory. Mezi nejdůležitější patří infrastruktura pro cestovní ruch, vyhledávání surovin, těžba niklu a ropy, stavebnictví, doprava a spoje.

Více než 50 % zahraničních investic v posledních letech přišlo na Kubu ze zemí EU, přičemž prvenství má Španělsko (cestovní ruch, hotely, výroba cementu). Významnými hráči jsou i Francie (výroba rumu, infrastruktura) a Velká Británie (tabákový průmysl). Mezi další významné investory na Kubě patří Kanada (těžba niklu a ropy, produkce sóji), Brazílie (zóna Mariel, cukrovarnictví, tabákový průmysl, současně největší dodavatel potravin), Rusko (energetika, dopravní infrastruktura) a Čína (ropný průmysl, stavebnictví).

Za pozornost stojí, že toky přímých zahraničních investic mezi EU a Kubou (EU FDI flows) za poslední roky jsou pod rozlišovací schopnost Eurostatu, jež uvádí údaje v miliardách EUR.

2.6 Investice - podmínky vstupu zahraničního kapitálu (omezení, pobídky pro investory)

Zahraniční investice na Kubě jsou řízeny [zákonem zákon č. 118/2014, o zahraničních investicích](#), který upravuje zahraniční investice v sektorech mimo státní bezpečnost a národní obranu, vzdělávání a zdravotnictví.

Investice mohou mít formu akciových společností podle kubánského práva se zcela zahraničním kapitálem (zcela výjimečné), dále formu společného podniku (akciové společnosti s rozdělením kapitálu a exekutivních financí) nebo formu

obchodního přidružení (nevytváří se nová právnická osoba, každý ze společníků si zachovává svoji). Ve všech případech je kubánským společníkem stát prostřednictvím některého ze svých podniků, výjimečně zemědělské či nezemědělské družstvo. Povolení se získává vždy na omezenou dobu, po jejímž uplynutí se může prodloužit či se vyhlásí likvidace.

Bližší informace k podmínkám zahraničních investic na Kubě jsou k dispozici na www.procuba.cu, kde je každoročně aktualizován i přehled investičních příležitostí "Cartera de Oportunidades".

3. Vztahy země s EU

Podkapitoly:

- 3.1. Zastoupení EU v zemi
- 3.2. Obchodní vztahy země s EU
- 3.3. Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

3.1 Zastoupení EU v zemi

Na Kubě se nachází akreditovaná [Delegace Evropské unie](#) a rezidentní velvyslanectví [Belgie](#), [Bulharska](#), [České republiky](#), [Francie](#), [Itálie](#), [Kypru](#), [Maďarska](#), [Německa](#), [Nizozemí](#), [Polska](#), [Portugalska](#), [Rakouska](#), [Rumunska](#), [Řecka](#), [Slovenska](#), [Španělska](#), [Švédska](#).

3.2 Obchodní vztahy země s EU

	2015	2016	2017	2018	2019
Vývoz zboží z EU (mil. EUR)	2 173	2 045	2 093	2 174	1 757
Dovoz zboží do EU (mil. EUR)	546	418	470	313	281
Obchodní bilance (mil. EUR)	-1 627	-1 627	-1 623	1 861	1 477

Zdroj dat: Delegace EU na Kubě, Eurostat

EU je tradičně hlavním cílem kubánského exportu a celkově nejvýznamnějším obchodním partnerem. EU je i největším investorem a okolo třetiny všech turistů pochází z EU.

V roce 2014 Kuba coby statisticky středopříjmová země vypadla ze systému Všeobecných celních preferencí (GSP).

Podíl Kuby na celkovém zahraničním obchodu z EU činí zhruba 0,1 %.

3.3 Poskytování rozvojových fondů a nástrojů EU

Současné vztahy EU a Kuby se řídí Dohodou o politickém dialogu a spolupráci mezi EU a Kubou (PDCA), která nahradila dřívější společnou pozici z r. 1996. Cílem PDCA je posílení vzájemných vztahů, jako např. politický dialog, rozvojová spolupráce, ekonomické vztahy a obchod. Smlouva byla parafována v březnu 2016 v Havaně a podepsána 12. prosince 2016 v Bruselu. Česká republika se aktivně podílela na tvorbě obsahu Dohody a v minulosti taktéž podpořila zahájení evropsko-kubánského dialogu. Dohodu, která je tzv. smíšená, musí pro její vstup v platnost ratifikovat národní parlamenty členských států včetně ČR. Ta byla jednou z prvních zemí, jež dohodu ratifikovaly.

Aktuální Víceletý indikativní plán (MIP) na léta 2014-20 počítá s 50 mil. EUR (oproti 20 mil. EUR v období 2011-13) v následujících prioritních sektorech geografických programů Nástroje pro rozvojovou spolupráci (DCI, z regionu Latinské Ameriky sem kromě Kuby spadají pouze Bolívie, Paraguay a Střední Amerika kromě Kostariky a Panamy):

-
1. Udržitelné zemědělství a potravinová bezpečnost (21 mil. EUR)
 2. Životní prostředí: Podpora lepšího využívání klíčových přírodních zdrojů pro udržitelný rozvoj (18 mil. EUR)
 3. Podpora ekonomické a společenské modernizace (10 mil. EUR)

Do geografických programů mohou zainteresované subjekty vstoupit prostřednictvím výběrových řízení publikovaných Delegací Evropské unie na Kubě.

Vedle toho na Kubu připadají další prostředky ve výši 5 mil. EUR v rámci tematických programů DCI - nestátní subjekty a místní správa. Do tematických programů DCI je možné vstupovat přes výběrová řízení publikovaná na EuropeAid.

Kuba není signatářem Dohody z Cotonou, vypadáva tedy z rámce Evropského rozvojového fondu (EDF). Probíhají jednání s cílem zahrnout Kubu do rámce post-Cotonou.

4. Obchodní a ekonomická spolupráce s ČR

Podkapitoly:

- 4.1. [Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let](#)
- 4.2. [10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu](#)
- 4.3. [Vzájemná výměna v oblasti služeb](#)
- 4.4. [České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce](#)
- 4.5. [Smluvní základna mezi oběma státy](#)
- 4.6. [Zahraniční rozvojová spolupráce](#)

4.1 Bilance vzájemné obchodní výměny za posledních 5 let

	2015	2016	2017	2018	2019
Vývoz z ČR (tis. USD)	28 026	17 755	18 516	33 164	54 600
Dovoz do ČR (tis. USD)	5 345	5 630	7 676	14 126	11 973
Obrat (tis. USD)	33 371	23 384	26 192	47 290	66 574
Bilance (tis. USD)	22681	12 125	10 840	19 038	42 627

Zdroj dat: Český statistický úřad

4.2 10 nejvýznamnějších položek českého vývozu/dovozu

Vývoz z ČR za rok 2019:

Kód zboží (HS4)	Název zboží	Netto (kg)	Stat. hodnota (tis. USD)
8406	Turbíny na páru vodní nebo jinou	416 371	17 122
1107	Slad i pražený	12 636 800	5 558
8537	Tabule, panely, ovládací stoly, pulty, skříně aj. základny	19 402	3 829
8483	Hřídele aj. převodové převody kola ozubené ap	166 838	3 683
8481	Kohouty ventily aj pro potrubí kotle vany aj	73 863	3 501
8503	Části motorů elektr genrátorů soustrojí apod	54 050	3 202
8416	Hořáky pro topeniště rošty příkladací zařízení	32 400	2 145
8479	Stroje mechanické s vlastní indiv funkcí	41 445	1 759

8413	Čerpadla i se zař měřícím zdviže na kapaliny	58 480	1 381
7326	Výrobky ostatní ze železa oceli	31 623	1 198

Zdroj dat: Český statistický úřad

Dovoz do ČR za rok 2019:

Kód zboží (HS4)	Název zboží	Netto (kg)	Stat. hodnota (tis. USD)
2208	Ethylalkohol nedenat pod 80% destiláty likéry	1 353 555	5 980
1701	Cukr třtinový řepný sacharosa chemicky čistá	5 248 778	3 980
2402	Doutníky doutníčky cigarety z tabáku náhražek	3 602	1 160
3002	Krev lidská živočišná antisera látky očkovací	97	190
0901	Káva i pražená dekofeinovaná slupky náhražky	27 116	155
0302	Ryby čerstvé chlazené ne filé aj rybí maso	14 073	100
2844	Prvky chemické izotopy, radioaktivní směsi	1 850	73
6302	Prádlo ložní stolní toaletní kuchyňské	5 298	49
4402	Uhlí dřevěné i aglomerované	20 132	11
8516	El. průtokové nebo zásobníkové ohřivače vody	1 866	9

Zdroj dat: Český statistický úřad

4.3 Vzájemná výměna v oblasti služeb

Statistické informace týkající vzájemné výměny v oblasti služeb včetně její struktury nejsou k dispozici. V podstatě lze konstatovat, že k vzájemné výměně v oblasti služeb přispívá zatím pouze individuální cestovní ruch. Potenciál se týká případných českých investic v oblasti hotelnictví, pohostinství a cestovního ruchu.

4.4 České investice v teritoriu: Firmy a joint-ventures ve vzájemném obchodu a v ostatních oblastech ekonomické spolupráce

Žádné společné česko-kubánské podniky na Kubě neexistují, místní pobočky několika málo českých společností se zaměřují především na obchod s potravinami a energetiku.

4.5 Smluvní základna mezi oběma státy

V květnu 2019 byla úspěšně dokončena jednání s Kubou o sukcesi do dvoustranných smluv.

Přehled platných bilaterálních dohod:

- Hospodářská smlouva mezi Československou republikou a Republikou Kuba (Havana, 10. června 1960)
- Dodatkový protokol k Hospodářské smlouvě mezi ČSR a Republikou Kuba ze dne 10. června 1960 (Praha, 28. října 1960)
- Dohoda o letecké dopravě mezi ČSSR a Kubánskou republikou (Praha, 4. března 1961)
- Ujednání mezi ministerstvem zemědělství, lesního a vodního hospodářství ČSSR a ministerstvem - Národním ústavem pro pozemkovou reformu Kubánské republiky o dovozu a vývozu zvířat, výrobků a surovin živočišného původu a předmětů, které mohou být zdrojem nákazy (Praha, 3. června 1964)
- Dohoda sjednaná výměnou nót o vzájemném bezplatném léčení pracovníků velvyslanectví ČSSR a velvyslanectví Kubánské republiky (Havana, 2. listopadu 1964)
- Dohoda mezi vládou ČSSR a Revoluční vládou Kubánské republiky o poskytnutí úvěru (Praha, 5. ledna 1973)
- Konzulární úmluva mezi ČSSR a Kubánskou republikou (Havana, 7. dubna 1973)
- Dohoda mezi vládou ČSSR a vládou Kubánské republiky o poskytnutí úvěru (Havana, 5. listopadu 1977)
- Protokol o prodloužení platnosti Dohody mezi vládou ČSSR a vládou Kubánské republiky o poskytnutí úvěru (Havana, 5. listopadu 1977)
- Smlouva mezi ČSSR a Kubánskou republikou o vzájemné právní pomoci ve věcech občanských, rodinných a trestních (Praha, 18. dubna 1980)
- Dohoda mezi vládou ČSSR a vládou Kub. republiky o spolupráci při intenzifikaci geologicko-průzkumných prací na území Kubánské republiky (Havana, 31. května 1980)
- Dohoda mezi vládou ČSSR a vládou Kubánské republiky o spolupráci při komplexním rozvoji zemědělské výroby a průmyslovém zpracování citrusů v Kubánské republice (Sofie, 4. července 1981)
- Dohoda mezi vládou ČSSR a vládou Kubánské republiky o spolupráci při těžbě a úpravě chromových rud (Praha, 21. října 1981)
- Dohoda mezi vládou ČSSR a vládou Kubánské republiky o poskytnutí úvěru na investiční akce v rámci hospodářské spolupráce na období 1981 – 85 (Praha, 15. ledna 1982)
- Dohoda mezi vládou ČSSR a vládou Kubánské republiky o spolupráci při rozvoji vědy a techniky do r. 1990 (Praha, 29. ledna 1982)
- Dohoda mezi vládou ČSSR a vládou Kubánské republiky o spolupráci při výstavbě nových kapacit na výrobu niklokobaltové produkce v Kubánské republice (Moskva, 27. května 1982)
- Dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Kubánské republiky o poskytnutí úvěru na dodávky letecké techniky v období 1982-1983 (7. června 1982)
- Protokol mezi vládou ČSSR a vládou Kubánské republiky o prodloužení čerpání úvěru poskytnutého Dohodou ze dne 5. listopadu 1977 (Havana, 25. listopadu 1982)
- Dohoda mezi vládou Československé socialistické republiky a vládou Kubánské republiky o poskytnutí úvěru na dodávky vojenské techniky v roce 1984 (23. března 1984)
- Dohoda mezi vládou ČSSR a vládou Kubánské republiky o poskytnutí úvěru na dodatečné dodávky a technickou pomoc pro výstavbu tří energetických jednotek po 125 MW (Havana, 30. dubna 1984)
- Dohoda mezi vládou ČSSR a vládou Kubánské republiky o poskytnutí finančního úvěru (Praha, 25. ledna 1985)

- Dohoda o změně a doplnění Dohody o spolupráci při intenzifikaci geologicko- průzkumných prací na území Kubánské republiky ze dne 31. května 1980 (Praha, 17. dubna 1987)
- Dohoda mezi vládou ČSSR a vládou Kubánské republiky o poskytnutí úvěru na akce hospodářské spolupráce na období 1986 - 90 (Praha, 14. května 1987)
- Dohoda mezi vládou ČSSR a vládou Kubánské republiky o odložení splátek na státní úvěry (Praha, 14. května 1987)
- Protokol mezi vládou ČSSR a vládou Kubánské republiky o prodloužení čerpání úvěrů (Praha, 14. května 1987)
- Protokol k dvoustranné dohodě o spolupráci při komplexním rozvoji zemědělské výroby a průmyslovém zpracování citrusů v Kubánské republice, podepsané v Sofii 4. července 1981 (Havana, 2. listopadu 1987)
- Dodatkový protokol k Dohodě o poskytnutí úvěru na akce hospodářské spolupráce na období 1986 - 90 (Praha, 8. července 1988)
- Dohoda o obchodně - ekonomické spolupráci mezi ČR a Kubou (Dne 10. prosince 1996 v Singapuru)
- Memorandum o porozumění mezi Ministerstvem zahraničních věcí ČR a Ministerstvem zahraničních vztahů Kubánské republiky (Havana, 19. 9. 2016)
- Memorandum o porozumění mezi Ministerstvem zdravotnictví ČR a Ministerstvem veřejného zdraví Kubánské republiky (Havana, 7. 2. 2017)
- Memorandum o porozumění mezi Ministerstvem zemědělství ČR a Ministerstvem zemědělství Kubánské republiky (Havana, 21. 3. 2016)

4.6 Zahraniční rozvojová spolupráce

Kuba nepatří mezi prioritní země bilaterální rozvojové spolupráce ČR.

5. Mapa oborových příležitostí - perspektivní položky českého exportu

Podkapitoly:

5.1. Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

5.2. Kalendář akcí

5.1 Nejperspektivnější položky pro český export, odvětví pro investice, privatizační a rozvojové projekty

Kubánský trh se obecně vyznačuje nedostatkem prakticky všeho, od zcela běžného spotřebního zboží, potravin, přes stavební materiál po moderní průmyslové zařízení. Potenciální příležitosti by se tak daly identifikovat v naprosto všech oborech, výčet veškerých kódů zboží by ale poněkud přesáhl možnosti i smysl této publikace, a proto uvádíme pouze tři nejvýznamnější sektory. Množství příležitostí je ovšem zároveň rizikem, a to především z důvodu chronicky špatné platební morálky, způsobené dlouhodobě extrémně nízkou likviditou. Kubánská strana standardně vyžaduje odloženou splatnost na 360, 720 a někdy i více dní, a i po takto dlouhých lhůtách dochází k dalšímu prodloužení plateb, a to vůči partnerům z celého světa.

Kuba každoročně na všeobecném veletrhu FIHAV vyhláší investiční programy do jednotlivých průmyslových odvětví a láká tak zahraniční investory. Zaměřuje se zejména na zvláštní rozvojovou zónu Mariel, kde chce vybudovat velké průmyslové a logistické centrum pro celou Latinskou Ameriku. Vláda sice deklaruje zahraniční investice jako jednu z hlavních priorit svého rozvoje, objem takto získaných investic je ovšem velmi nízký (investice jsou na úrovni ¼ objemu remitencí směřujících na Kubu) a vyznačuje se mimořádně vysokou byrokratickou zátěží, která je s investičními procesy na Kubě spojená.

Vstoupit na kubánský trh je také možné prostřednictvím založení tzv. smíšeného podniku, *Empresa mixta*. V praxi funguje na principu, kdy je založena společnost, do které kubánská strana vloží např. významnou místní značku vč. výrobních prostor nebo nemovitost (např. hotel) apod. a zahraniční společnost vloží kapitál, know-how a možnosti expandovat na zahraniční trhy. Tento princip se uplatňuje zejména v turistickém průmyslu, kdy zahraniční hotelové řetězce provozují kubánské hotely, ale také v různých odvětvích průmyslu.

□ Energetický průmysl

Ačkoliv země disponuje nemalými podmořskými zásobami ropy, je stále závislá na dovozu energetických zdrojů. 96 % výroby elektřiny je na Kubě realizováno spalováním fosilních paliv, především sirnaté ropy, a to v tepelných elektrárnách sovětské a československé provenience. Kuba se dlouhodobě potýká s chronickým energetickým deficitem (pokryto je zhruba 48 % energetické potřeby) a modernizace elektráren je pro zajištění rozvoje naprosto nezbytná. Perspektivní je pak i celá zastaralá a ztrátová rozvodná síť. Potřeba modernizace vzhledem k původu stávajících elektráren představuje velmi významnou příležitost pro český průmysl. Příležitost pro české firmy nadále představuje oprava elektrárny Felton, na které se již některé české firmy formou subdodávek podílejí.

Zajímavou příležitostí se stávají rovněž obnovitelné zdroje energie. Kubánská vláda plánuje urychlit svůj původní úmysl generovat do roku 2030 z obnovitelných zdrojů 24 % elektrické energie. Identifikována byla potřeba 2 140 MW, přičemž je v plánu například 13 větrných parků či výroba elektřiny z biomasy v objemu 770 MW ročně.

□ Stavební průmysl

Potřeba modernizace je na Kubě velmi rozsáhlá a zdaleka nezahrnuje jen výše uvedené sektory. Zub času se neúprosně projevuje na prakticky veškeré kubánské architektuře a infrastruktuře, snahy o její opravy i novou výstavbu ale kromě tradičního nedostatku likvidity narážejí i na související nedostatek kvalitního materiálu.

□ Zemědělský a potravinářský průmysl

Kuba dováží 80 % veškerých potravin a píce pro zvířata, což se stoupajícími cenami na světových trzích vyvíjí čím dál vyšší tlak na centrální plánování. V roce 2008 nastartované zavádění drobného soukromého hospodaření neefektivní zemědělskou výrobu neakcelerovalo a Kuba akutně potřebuje modernizovat výrobu, zpracování a skladování potravin. Zvyšování potravinové soběstačnosti je kubánskou vládou označováno za otázku národní bezpečnosti a investice do této oblasti, zejména modernizace výrobních procesů, jsou deklarovány za jedny z prioritních, celý proces je ale poměrně vleklý a naráží na dlouhodobé problémy s likviditou.

V zemědělské výrobě a přepravě jsou ve velkém měřítku stále využívána tažná zvířata, většina používaných traktorů jsou dosluhující zbytky sovětských a československých dodávek ze 70. let. Potřeba jejich modernizace, ať už prostřednictvím dodávek náhradních dílů a servisu nebo nákupem zcela nových strojů, rovněž vytváří nezanedbatelnou exportní příležitost.

5.2 Kalendář akcí

Na Kubě se obvykle organizují obchodní veletrhy a výstavy, jak tradičních kubánských výrobků, tak nového vývozního sortimentu. Veletrhy se dělí na všeobecné nebo specializované a konají se ročně nebo dvouročně.

Název	Obor	Město	Datum konání
FERIA INTERNACIONAL DE LA HABANA (FIHAV 2018)	všeobecné zaměření	Havana	listopad 2020
FERIA INTERNACIONAL DE ARTESANÍA (FIART)	řemeslná výroba, výtvarné umění	Havana	prosinec 2020
FERIA INTERNACIONAL DEL LIBRO (FIL 2018)	knihy	Havana	únor 2021
FERIA INTERNACIONAL AGROPECUARIA (FIAGROP)	zemědělství a potravinářství	Havana	březen 2021
FERIA INTERNACIONAL DE TURISMO (FITCUBA)	turistický ruch	různá místa konání	květen 2021

Portál Kubánské obchodní komory poskytuje přehled veletrhů, výstav a kongresů v zemi: www.camaracuba.cu.

6. Základní podmínky pro uplatnění českého zboží na trhu

Podkapitoly:

- 6.1. Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej
- 6.2. Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu
- 6.3. Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku
- 6.4. Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP), významné veletrhy a výstavy v teritoriu
- 6.5. Problematika ochrany duševního vlastnictví
- 6.6. Trh veřejných zakázek
- 6.7. Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka
- 6.8. Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk(y), státní svátky, pracovní a prodejní doba
- 6.9. Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria (oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince)
- 6.10. Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR
- 6.11. Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

6.1 Vstup na trh: distribuční a prodejní kanály, využívání místních zástupců, další faktory ovlivňující prodej

Kuba je teritoriem se státním monopolem organizací zahraničního obchodu na veškerý mezinárodní obchod a pravidelnou podmínkou financování na 360, v poslední době častěji 720 dní. U větších či strategických zakázek je běžným požadavek na splatnost 7, 15 i více let. Kubánské úřady navíc nevydávají dovozní povolení pro zboží, jehož ekvivalent se na kubánském trhu již nachází - ať již z domácí produkce, nebo prostřednictvím již povoleného dovozu. Při zájmu o export je v první řadě nutná registrace na rejstřík dodavatelů příslušného podniku zahraničního obchodu (každý takový státní podnik vede svůj oddělený rejstřík). Zapsání vyžaduje dodání řady dokumentů a celý proces může trvat řádově měsíce i roky.

Důležitá je schopnost komunikace ve španělštině.

Prvotní kontakt vedoucí ke schůzce u příslušného podniku zahraničního obchodu by měl začít u [Kubánské obchodní komory](#).

V teritoriu působí zároveň [Česko-kubánská smíšená obchodní komora](#).

6.2 Dovozní podmínky a dokumenty, celní systém, kontrola vývozu, ochrana domácího trhu

Kompletní platný celní sazebník z r. 2008 k této velmi podrobné problematice je k dispozici ve španělském jazyce na stránkách [Státního celního úřadu](#).

Podle ustanovení zákona č. 124 z 15. prosince 1990 byla vyhlášena celní sazba založená na nomenklatuře harmonického systému určování a kodifikace zboží. Všechny výpočty celních poplatků se vedou *ad valorem*, k hodnotě zboží v souladu s patřičnou dohodou Světové organizace pro obchod (WTO). Zboží, které je dovezeno do země, musí být celně deklarováno a projít celní kontrolou.

Celní sazba má dvě třídy:

- **Obecná sazba** - s maximálními použitelnými cly pro nečleny WTO a pro další země, které nemají podepsané bilaterální obchodní dohody s Kubou.

- **Doložka nejvyšších výhod** - statut "Nejvíce zvýhodněná země", použitelný u těch zemí, které poskytují Kubě stejná práva, tj. členské země WTO a ty, které mají s Kubou podepsané obchodní bilaterální dohody (včetně ČR).

Kuba dále počítá s preferenčním režimem díky jejímu členství v Globálním systému obchodních preferencí (SGPC) a dojednáním Dohod parciálního dosahu, podepsaných s členy Latinskoamerického integračního společenství (ALADI). Pro využití preferenčních sazeb, podle nařízení těchto dvou systémů, je třeba prokázat původ zboží.

Pro neobchodní dovoz platí na Kubě celní daň podle Ustanovení zákona č. 22 z 16. dubna 1979. Zákon č. 162, nazvaný "Celní", reguluje dovoz a vývoz zboží, tranzit cestujících, řízení před celníci, kontrolu dopravních prostředků, zboží a vše, co s tímto souvisí. Zároveň ustanovuje opatření proti překračování a neuposlechnutí těchto nařízení.

Na Kubě se používá politika nahrazování dovozu (substituce importu). Ministerstvo zahraničního obchodu vytvořilo oddělení pro ohodnocování dovozu, které hodnotí žádosti o dovoz. Nové žádosti místního dovozce o povolení dovozu, jak do dlouhodobé nomenklatury, tak pro příležitostný dovoz, musí být doloženy zdůvodněním, proč nemůže být využit domácí produkt v případě, že existuje. V případě, že dovozce není obeznámen s tím, že existuje stejný domácí produkt, anebo se s ním neseznámil předem, k ohodnocení žádosti přistoupí samo oddělení ministerstva. Povolení k dovozu bude poskytnuto především v případě, že neexistuje možnost využití domácího výrobku.

6.3 Podmínky pro zřízení kanceláře, reprezentace, společného podniku

Pro **zřízení kanceláře** je mj. nutné doložit minimální roční obrat s kubánskými státními podniky ve výši alespoň 500 000 USD ročně za poslední 3 roky, a dále především důvody žádosti (zřízení kanceláře musí být kubánskou stranou vyhodnoceno jako přínosné pro Kubu), všeobecné informace o aktivitách společnosti, zakládací listinu, stanovy, výpis z obchodního rejstříku, pověření a zplnomocnění reprezentanta a jeho životopis, bankovní zprávu některé z bank kubánského bankovního systému a nezávislý audit poslední účetní závěrky. Licence je zpravidla vydávána na 5 let s možností prodloužení. Nemovitost je možné najmout výlučně od kubánského státu, nákup státní nebo nájem či nákup soukromé nemovitosti možný není. Pracovní síly mohou být najímány pouze přes kubánskou státní agenturu.

Co se týče **společných podniků**, základní právní rámec zahraničních investic na Kubě určuje [zákon č. 118/2014, o zahraničních investicích](#), který rozlišuje 3 jejich podoby: a) smíšený podnik, b) smlouvu o mezinárodním ekonomickém přidružení, či c) podnik s výlučně zahraničním kapitálem. Nová úprava umožňuje (oproti dosavadnímu poměru 49:51 ve prospěch Kuby) podnik se 100% zahraniční účastí (avšak za cenu ztráty daňových výhod). Nově se ho mohou účastnit i kubánská zemědělská a nezemědělská družstva. V otázce najímání pracovních sil (domácí i zahraniční) v obecné rovině zůstává státní zprostředkovatelna přijímající platy od zaměstnavatele v devizách a vyplácející pracovníka v národní měně. Zásadní změnou v nové úpravě je skutečnost, že schválené podniky budou moci za určitých podmínek dovážet a vyvážet, tj. nebudou závislé na kubánských podnicích zahraničního obchodu.

Veškeré investice i nadále schvaluje vláda, postup při prezentaci žádostí, administrativní i faktické náležitosti a proces schvalování upravuje [vládní dekret č. 325/2014](#). Předpis dále upravuje i vznik a právní život zřízení kanceláře či reprezentace.

Režim dále specifikují [předpisy nižší právní síly](#): vyhlášky Kubánské centrální banky č. 46 a 47/2014, vyhlášky Ministerstva zahraničního obchodu a investic č. 128 a 129/2014 a vyhláška Ministerstva práce a sociálního zabezpečení č. 16/2014.

6.4 Požadavky na propagaci, marketing, reklamu (využití HSP), významné veletrhy a výstavy v teritoriu

Kromě nižší účinnosti reklamy na populaci s průměrným platem 27 USD měsíčně neexistují výraznější specifika. Je vhodné spojit se s tiskem (hlavní ekonomickou tiskovinou je týdeník Opciones) či běžnými reklamními kancelářemi, z nichž některé pracují se zahraniční účastí. Televizní reklama je velmi omezená. V poslední době se začíná objevovat častěji reklama v rozhlasových stanicích.

Veletrhy a akce viz bod 5.2.

6.5 Problematika ochrany duševního vlastnictví

Kuba je členem WIPO (Světové organizace duševního vlastnictví) i signatářem dohody TRIPS v rámci WTO. Nicméně problematikou ochrany práv duševního vlastnictví se v reálu příliš nezabývá.

Běžně jsou k dostání pirátské kopie DVD či hudebních CD, ani na oficiálních projekcích nebývá zvykem kubánské strany jakkoli řešit problematiku promítacích práv.

Na druhou stranu jsou mediálně známé mezinárodní soudní spory Kuby o používání ochranných známek Bacardí, Havana Club či Cohiba.

6.6 Trh veřejných zakázek

Na Kubě neexistuje zákon o veřejných zakázkách, objednávky jsou zadávány přímo vybraným firmám v neveřejném řízení na základě politického rozhodnutí.

Kuba každoročně publikuje poptávku po investicích, tzv. Cartera de Oportunidades, ve které specifikuje prioritní oblasti zájmu. Zveřejňována je vždy v rámci veletrhu FIHAV (začátek listopadu), následně je k dispozici na webu <http://www.camaracuba.cu/index.php/es/negocios/inversion-extranjera-en-cuba>

6.7 Způsoby řešení obchodních sporů, rizika místního trhu a investování v teritoriu, obvyklé platební podmínky, platební morálka

Snahou kubánského partnera je zpravidla uzavírání kontraktů s kubánským obchodním právem jako právem rozhodným.

Režim řešení sporů mezi společníky společného podniku stanovuje v kap. XVII zákon č. 118/2014, [o zahraničních investicích](#).

V kubánském velkoobchodě ani pro dodavatele neexistuje žádné ustanovení vztahující se na výši marže. V kubánském maloobchodě se zdražení zboží pohybuje na úrovni mezi 200-300 %. Vyšší nárůst cen praktikují především větší podniky jako např. CIMEX a ABATUR, které si tak řeší vlastní problémy: prostojné v přístavu, špatnou distribuci atd. Zároveň jde o podniky, které z minulosti čelí řadě nesplacených dluhů.

Při normálním kontraktu na průmyslové zboží nebo potraviny kubánská strana předpokládá odklad platby na 365 nebo 720 dní, přičemž kubánské podniky často nenabízejí žádné ručení. Důvodem je značná přeúvěrovanost podniků i bank. Banky poskytují ručení především na strategické zboží (ropa, některé potraviny, energetika). Platební morálka je obecně špatná, záleží však také na tom, o jaký kubánský podnik se jedná. Politikou vlády je podepisovat pouze takové kontrakty,

u kterých si je jistá, že na jejich splácení bude mít devizy.

6.8 Místní zvyklosti důležité pro obchodní kontakty, úřední a používaný jazyk(y), státní svátky, pracovní a prodejní doba

Pro obchodní jednání s kubánskými partnery je důležité si uvědomit, že Kuba je socialistickou centrálně plánovanou ekonomikou, kde na zahraniční obchod mají monopol tzv. podniky zahraničního obchodu. Při obchodních jednáních je kubánská strana často vázána předpisy, na jaké obchodní podmínky může přistoupit. To znamená, že není zcela v moci obchodního partnera rozhodnout všechny detaily smlouvy. Občas se ale také stává, že se na tuto okolnost kubánská strana záměrně odvolává, aby pro urychlení jednání přinutila protistranu k ústupkům. Při sjednávání platebních podmínek kontraktu je dobré vyžadovat kvalitní zajištění platby.

Úředním jazykem na Kubě je španělština, její znalost je pro úspěšné působení nezbytná, stejně jako častý osobní kontakt. Ostatní nejčastěji používané jazyky – angličtina v obchodním i turistickém styku, pro styk s turisty dále také francouzština, italština a němčina, z minulosti často také přetrvává znalost ruštiny.

Státní svátky:

- 1. a 2. leden – Vítězství revoluce (hlavní svátek)
- Velký pátek
- 1. květen – Svátek práce
- 25.–27. červenec – Den národního povstání (útok na kasárna Moncada dne 26. 7. 1953)
- 10. říjen – Začátek bojů za nezávislost, osvobození otroků roku 1867 (Grito de Yara)
- 25. prosinec – Vánoce – vyhlášeny volným dnem od roku 1998 po návštěvě papeže Jana Pavla II.
- 31. prosinec – Konec roku

Pracovní doba:

- ministerstva a podniky: oficiálně zpravidla Po - Pá 8:00 – 16:30, polední přestávka 30–60 min, pracovní morálka bývá proměnlivá
- obchody: Po–So: 10:00 - 18:00 h, větší supermarkety denně 10:00-21:00

Benzínové stanice Cupet a Oro Negro teoreticky fungují 24 hodin denně (mnohdy však nejsou k dispozici pohonné hmoty), trhy s ovocem a zeleninou mívají v pondělí omezený provoz.

6.9 Víza, poplatky, specifické podmínky cestování do teritoria (oblasti se zvýšeným rizikem pro cizince)

Pro informace o aktuálních náležitostech vstupu a pobytu na kubánském území je příslušné konzulární oddělení Velvyslanectví Kuby v České republice:

Velvyslanectví Kubánské republiky
Jinonická 14, 150 00 Praha 5 – Košíře
Telefon: (420) 233 322 175
Fax: (420) 233 341 029
E-mail: consul@cz.embacuba.cu

Víza, režim vstupu, přihlašovací povinnost:

Turistická víza: občané ČR, držitelé všech druhů pasů, potřebují pro vstup na Kubu vízum. Pokud se jedná o turistický pobyt, uděluje vízum konzulární oddělení ZÚ Kuby v Praze ve formě turistické karty. Tato karta může být vyřízena prostřednictvím cestovní kanceláře. V některých zemích je možno získat turistická víza na Kubu na letišti před odletem. Turistická karta opravňuje k jednomu vstupu, pobytu po dobu 30 dnů a může být na Kubě na cizinecké policii za poplatek prodloužena o dalších 30 dnů. Turistická karta nemůže být použita pro účely obchodního jednání.

Obchodní vízum

Pro jakékoli obchodní jednání je nutné obchodní vízum. Bez něj se zástupci kubánských státních podniků (které jediné mají v centrálně plánované socialistické ekonomice impotní/exportní oprávnění) se zahraničním partnerem zcela odmítají bavit.

A7 – vyhledávání příležitostí, vydává se pro průzkum možností obchodu, zpravidla pouze na 7 dnů

D7 – obchodní vízum, vydává se na základě žádosti kubánského partnera, až na 30 dnů, s možností prodloužení (které musí opět vyřídit kubánský partner)

Přiletět na turistické vízum a pak provést změnu na obchodní není možné, je nutné již od počátku na kubánském velvyslanectví žádat o obchodní vízum.

Doklady potřebné pro vstup občanů ČR na Kubu: platný cestovní pas (doba platnosti minimálně do opuštění Kuby, nejlépe však šest měsíců po opuštění země); turisté během pobytu zůstává druhá polovina turistické karty (víza), která se odevzdává při odletu. Taktéž je třeba cestovního pojištění.

Motorové vozidlo:

Pro zapůjčení motorového vozidla postačí český řidičský průkaz (platí po dobu 180 dnů pobytu na Kubě, poté je nutné zažádat o místní řidičský průkaz - pouze formalita, není nutné žádné přezkoušení z pravidel silničního provozu). Velmi se doporučuje pečlivě zkontrolovat technický stav vozidla. Vzhledem ke špatnému osvětlení a stavu komunikací nedoporučujeme cestovat vozidlem po setmění.

Omezení pro dovoz a vývoz valut a místní měny, příp. i některých předmětů:

Obecně platí povinnost deklarovat převoz částky přesahující 5 000 USD. Ze země je zakázáno vyvážet místní měnu CUC.

Všichni cestující mají právo dovézt nové předměty a zboží, jež není určeno k obchodování, v hodnotě 1 000 CUC. Platí přísný zákaz dovozu zbraní, vysílaček a satelitů. Živá zvířata musí mít příslušný certifikát. Generální ředitelství cel v částce č. 30 Sbírky zákonů s účinností od 1. 9. 2014 vydalo nové předpisy regulující dovoz zboží neobchodní povahy. Nová úprava zachovává stávající limit hodnoty dováženého zboží na 1 000 pesos, výrazně však mění množství limity některých kategorií. Před cestou je vhodné se informovat o aktuálních podmínkách na: www.aduana.co.cu.

Zboží osvobozené od celních poplatků a daní:

- Věci osobní potřeby (ošacení, obuv, toaletní a mycí prostředky v rozumném množství odpovídajícímu době pobytu)
- Kolečková křesla pro postižené

- Technická a umělecká literatura, beletrie
- Domácí potřeby u osob s trvalým pobytem na Kubě
- Až 10 kg léků

Zákaz dovozu se vztahuje na:

- Drogy, omamné a psychotropní látky, vyjma těch, jež cestující přiváží podložené patřičným lékařským předpisem k osobnímu použití
- Krevní deriváty
- Pornografické časopisy, předměty a zboží
- Výbušniny
- Lehká motorová vozidla a motory

Speciální předpisy platí pro:

- Zbraně, munice, bodné a sečné zbraně
- Územní radiokomunikační stanice a přístroje
- Biologické a farmaceutické výrobky živočišného původu a/nebo pro veterinární použití
- Vzorky flóry a fauny a jejich části v jakékoli formě
- Potraviny pouze v průmyslově vyrobených a hermeticky uzavřených konzervách

Speciální předpisy upravující dovoz zděděného majetku, předmětů obsahujících ušlechtilé kovy a drahé kameny a valuty:

Při odjezdu ze země je třeba deklarovat hotovost ve výši převyšující 5 000 USD. Pokud se jedná o hotovost s numismatickou hodnotou, je taktéž třeba předložit povolení k vývozu Muzea numismatiky nebo Kubánské centrální banky.

Aktuální informace o dovozních/ vývozních předpisech lze nalézt na webových stránkách Státního celního úřadu: www.aduana.co.cu.

Ubytování:

Ubytování v hotelech na Kubě, nejen v Havaně, ale i v ostatních turisticky zajímavých oblastech, je různé kvality. "Hvězdičkové" hodnocení hotelů je prakticky vždy nadsazeno, tj. čtyřhvězdičkový hotel odpovídá cca tříhvězdičkovému. Hotely jsou většinou provozovány společně se zahraničním partnerem (řetězce známých hotelů, převážně španělských, italských a německých).

Značně rozšířená je i možnost ubytování různé kvality u soukromých provozovatelů za přijatelné ceny (od cca 25 CUC za pokoj). S majitelem je možné domluvit za příplatek i snídaní, případně další stravování, což může být při problematickém zásobování potravinami na Kubě výhodné.

Pokud se jedná o camping či nocování pod širým nebem, je považován za nelegální. Tzv. "lidový camping" je určen Kubáncům a podmínky v něm zdaleka nedosahují úrovně ani těch nejprostších kempů v Evropě.

Peníze:

Na Kubě platí dvojitá měna – kubánské peso a peso konvertibilní (viz kap. 1.9.). Cizinci zpravidla vše platí v konvertibilních pesech. Pouze na trzích s ovocem a zeleninou a v soukromých pouličních občerstveních je možné nakupovat za národní měnu. Zaslání finanční hotovosti na Kubu je možné prostřednictvím:

1. České obchodní banky do Banco Internacional de Comercio S.A. (adresa: 20 de Mayo y Ayestarán, La Habana), kde proti předložení cestovního pasu vyplatí cizinci tuto hotovost. Upozorňujeme, že transfer je nutno uskutečnit v EUR. Tato transakce trvá 3 - 5 dní.
2. Kubánské pojišťovny Asistur; peníze (EUR) se zašlou přes banku BAWAG International Bank nebo ČSOB na Banco Financiero Internacional, Calle 5ta B y 6, Playa, La Habana, Cuba; Código (Kód): BFI CCU HHXXX; Beneficiario (Příjemce): SAC ASISTUR SA; No. de cuenta (číslo účtu): 0300000002629921; Referencia (reference): jméno osoby; razítko banky. Banka musí odeslat kopii bankovního převodu na Asistur číslo faxu +53-7-8668087 nebo na e-mailové adresy viviant@asistur.eu či narcis@asistur.eu; Hned po přijetí faxu Asistur vyplatí hotovost na své pobočce na adrese Prado 208, Centro Habana, La Habana. Tato transakce trvá 1-2 dny.
3. Služby Western Union na Kubě fungují pouze z omezeného množství zemí (např. USA, Španělsko).

V bankách a ve většině nových hotelů fungují bankomaty. Pro pobyt na Kubě doporučujeme mít k dispozici dostatečnou hotovost. Velmi se tedy doporučuje nespoléhat se pouze na platební kartu, která v žádném případě nesmí být napojena na US banku.

Doprava:

Hromadná doprava ve městech funguje velmi špatně. Autobusy jezdí nepravidelně a jsou přeplněné. Dobře lze cestovat turistickými dálkovými autobusy (např. www.viazul.com) do hlavních turistických oblastí jako je Pinar del Río, Varadero, Trinidad, Santiago de Cuba atd. Doprava po těchto trasách je zajištěna klimatizovanými autobusy s pevným jízdním řádem. Současně lze využít i služeb dálkových soukromých taxi, které lze nalézt v blízkém okolí autobusových stanic.

Existuje možnost pronajmutí vozidla u příslušných agentur, je však vhodné si vůz (zejména pak v turistické sezóně) zarezervovat s dostatečným předstihem. K nákupu pohonných hmot do automobilů se využívají benzinové pumpy (cena benzínu speciál je 1,20 CUC za litr, nafta 1,10 CUC za litr). Benzin je zhusta nekvalitní (zněčištěný) a způsobuje problémy s provozem vozidla. Na benzinových stanicích se mohou tvořit i několikahodinové fronty.

Orientační ceny za půjčení automobilu:

- malé vozy – např. Kia Picanto: od cca 60 CUC/den (plus pojištění)
- střední vozy – Peugeot 305: od cca 75 CUC/den (plus pojištění)

Formální oděv:

Na rozdíl od Evropy se na Kubě oblek používá jen velmi omezeně, především mezi cizinci. Pánům do divadla, na kubánský balet, koncert či recepci zcela postačí světlejší košile s kravatou (i bez) s plátěnými kalhotami. Za formální oděv a náhražku obleku je dále považována tzv. *guayabera*, košile s prýmkami a 2-4 kapsami na přední straně, která se nosí vytažená z kalhot a vzhledem k obvykle horkému klimatu je velmi praktickou částí oděvu. Je užívána i cizinci zvyklými na poměry. Lze ji zakoupit v kterémkoliv hotelu v cenách kolem 30 - 125 CUC a nosí se jako rozhalenka bez kravaty. Všeobecně je však třeba počítat s menší formálností akcí, především u těch organizovaných kubánskými partnery. Kravatu v zemi nosí především cizinci, domácí ji prakticky nepoužívají (kromě extrémně formálních příležitostí - přijetí ministrů, hlav států, občas i u příležitosti kontaktu s cizinci). Dámský formální oděv není nijak odlišný od evropského.

Hygienické a zdravotní podmínky:

Pro cestu na Kubu není předepsáno žádné povinné očkování. Doporučené je očkování proti žloutence typu A i B.

Je třeba vzít v úvahu problém s pitnou vodou, nelze používat vodu z místní vodovodní sítě, ale pouze vodu kupovanou v láhvi s neporušeným uzávěrem.

Doporučujeme vybavení běžnými léky pro případ nevolnosti, střevních či horečnatých onemocnění. V lékárnách pro cizince je možné tyto léky koupit, cena je ale ve srovnání s běžnými cenami v zahraničí neúměrně vysoká. Lékařské ošetření v nemocnicích pro cizince je na uspokojivé úrovni.

Kubánská kuchyně:

Kuba je proslulá svým rumem, který slouží jako základ do typických míchaných nápojů - *Daiquirí, Mojito, Cuba Libre*. Za přijatelné ceny je možné ochutnat langustu a další speciality z mořských plodů. Typické kubánské jídlo je *congrí* (rýže s barevnými fazolemi), *moros y cristianos* (rýže s černými fazolemi). V současné době existuje kromě klasických restaurací i možnost stravování v soukromých restauracích (paladary), kde jsou zpravidla stejné ceny a kvalita obsluhy bývá vyšší, celkově však úroveň gastronomie stále poměrně nízká, a to jak vzhledem k nedostatku surovin, tak kvůli minimální tradici služeb a absenci jejich tržního chápání. Nedoporučuje se konzumace potravin od drobných prodejců na ulici.

Elektrická síť:

Napětí v elektrické síti na Kubě je 110V, 60Hz na rozdíl od českých 220V, 50 Hz. V případě trvalejšího pobytu v zemi si cizinci v bytech připojením dvou fází vytvářejí napětí 220 V, 60 Hz, kdy ovšem příslušný přístroj musí být použitelný i při 60 Hz. V moderních hotelích jsou většinou klasické evropské zásuvky na 220V v koupelně, ve starších hotelích je na 220V klimatizace, která však má odlišný typ zásuvky. Některé elektrospotřebiče, zakoupené v Evropě, však mají přepínání 110 - 220 V, 50 - 60 Hz. Adaptér na americkou zásuvku doporučujeme zakoupit v ČR.

Bezpečnostní situace:

Kuba se na poměry regionu obecně vyznačuje dobrou bezpečnostní situací, nezveřejňuje však své statistiky zločinnosti. V roce 2012 měla dle údajů mezinárodních organizací 477 případů zabití, tj. 4,2 na 100 tisíc obyvatel, což je nejméně z celé polokoule po Kanadě a Chile. Ani pouliční kriminalita související s turistickým ruchem dosud není nijak výrazná, situace se však pozvolna zhoršuje a v některých zónách – typicky centrum Havany – je třeba dbát zvýšené opatrnosti, neboť dochází k čím dál většímu množství krádeží a přepadení.

6.10 Podmínky pro zaměstnávání občanů z ČR

Soukromé podniky se zahraničním kapitálem nesmějí kontrahovat zaměstnance volně, nýbrž přes státní zaměstnaneckou zprostředkovatelskou agenturu. Kubánský stát tak má zcela pod kontrolou rozhodování, které zaměstnance podniky zaměstnají, a za jaké platy. V případě, že si žadatel přeje určitého pracovníka, který mu zprostředkovatelnou nebyl nabídnut, předloží této instituci vlastní žádost a ta rozhodne o jeho přijetí nebo nepřijetí. Výplata zaměstnance probíhá rovněž prostřednictvím státní agentury, která si za zprostředkování coby provizi ponechá většinu platu - společnost za zaměstnance platí v konvertibilní měně CUC (odpovídá USD), státní agentura zaměstnance vyplácí stejnou částkou v národní měně CUP (odpovídá zhruba CZK, neboť 1 CUC = 25 CUP).

Mezi hlavní zprostředkovatelné práce zahraničním podnikům patří spol. ACOREC, diplomatickým misím pak státní společnost PALCO, která dále z větší části ovládá i trh s nemovitostmi (i pro zahraniční podniky).

Nový investiční zákon účinný od června 2014 nově připouští možnost zaměstnání vlastní pracovní síly na bázi autorizované výjimky.

Cizinci krátkodobě žijící na Kubě dále musí získat pracovní povolení.

Kubánský občan nesmí být postaven do čela pobočky zahraniční firmy.

6.11 Podmínky využívání místní zdravotní péče českými občany a občany EU

Nemocnice Cira García v Havaně je určena pro cizince. Ošetření je placené, přičemž za první orientační návštěvu lékaře se obvykle platí mezi 25 až 100 CUC. Také další ceny jsou vysoké. Zdravotní pojištění pro cestu na Kubu je povinné. Ve větších turistických střediscích (např. Varadero) se nacházejí obdobná zařízení pro zahraniční turisty.

Nemocnice "Clínica Central Cira García"

Calle 20, No. 4101

Esquina a Ave. 41, Miramar, La Habana

telefon: +53 7204 2811-14

7. Kontakty

Podkapitoly:

- 7.1. Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu
- 7.2. Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)
- 7.3. Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)
- 7.4. Internetové informační zdroje

7.1 Kontakty na zastupitelské úřady ČR v teritoriu

Velvyslanectví ČR v Havaně

Ave Kohly 259, entre 41 y 43

Nuevo Vedado

La Habana, CUBA

Telefon: (+53) 78833201, 78833467

Fax: (+53) 78833596

e-mail: havana@embassy.mzv.cz

obchodně-ekonomický úsek: commerce_Havana@mzv.cz

Facebook: [facebook.com/EmbajadaChecaLaHabana](https://www.facebook.com/EmbajadaChecaLaHabana)

Teritoriální působnost Velvyslanectví ČR v Havaně: Kuba, Bahamy, Dominikánská republika a Haiti.

Informace a mapu s lokalizací ZÚ najdete na www.mzv.cz/havana v kapitole „Jak nás najdete“.

7.2 Kontakty na teritoriální odbory na MZV ČR a na MPO ČR, zastoupení ostatních českých institucí v teritoriu (CzechTrade, CzechInvest, CzechTourism, Česká centra)

Kubánská republika spadá na MZV ČR do působnosti Odboru amerických států (tel. +420 224 182 113) a na MPO ČR do Odboru zahraničněekonomických politik II (tel. 224 221 529).

Na Kubě není přítomen CzechTrade, CzechInvest ani CzechTourism.

7.3 Praktická telefonní čísla v teritoriu (záchranka, dopravní policie, požárníci, infolinky apod.)

- Policie – 106
- Hasiči - 105
- Ambulance - 104
- Panataxi – 7555555
- Nemocnice Cira García – 7204 2811-14
- Letiště José Martí – informace – 7266 4133

7.4 Internetové informační zdroje

Noviny a časopisy (oficiální):

-
- www.granma.cu
 - www.cubadebate.cu
 - www.juventudrebelde.cu
 - www.somosjovenes.cu
 - www.juventudtecnica.cu
 - www.almamater.cu
 - www.temas.cult.cu
 - www.cubaliteraria.com

Rozhlas (veškeré rozhlasové a televizní stanice jsou státní):

- Radio Habana Cuba - www.radiohc.cu
- Radio Progreso - www.radioprogreso.cu
- Radio Reloj - www.radioreloj.cu
- Notinet del Cubaweb - www.nnc.cubaweb.cu

Informační a propagační agentury:

- Prensa Latina - www.prensa-latina.cu , www.plenglish.com
- Agencia de Información Nacional - www.ain.cu
- AIN Camagüey- www.adelante.cu/AIN

Nezávislé informační zdroje:

- www.cibercuba.com
- www.14ymedio.com
- www.cubanet.org
- www.cubaencuentro.com
- www.diariodecuba.com
- www.cafefuerte.com